

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาในบทนี้จึงนำเสนอกรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วย ขอบเขตการศึกษา ขอบเขตของประชากรและขนาดตัวอย่าง การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล แบบจำลองที่ใช้ พื้นที่ในการศึกษา และระยะเวลาในการดำเนินการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้านี้ได้กำหนดขอบเขตการศึกษาในเรื่องของการจัดการการผลิตลำไยในและนอกฤดูในปีการผลิต 2558/59 ในตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ดังนี้

1. กำหนดพื้นที่ศึกษาคือ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน เนื่องจากต้องการศึกษาดัชนีและผลตอบแทนในเขตพื้นที่ดังกล่าวที่พบว่ามีการผลิตลำไยทั้งในและนอกฤดูกาล

2. ประชากรตัวอย่างคือ เกษตรกรที่มีอาชีพปลูกลำไยจากจำนวน 21 หมู่บ้าน โดยกำหนดเลือกเฉพาะหมู่บ้านที่มีเกษตรกรปลูกลำไยในและนอกฤดูจำนวนมากที่สุด ทำให้มีประชากรตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่มที่ปลูกลำไยในฤดู ได้แก่ตัวแทนจากหมู่บ้านเหมืองกวัก และกลุ่มที่ปลูกนอกฤดู ได้แก่ตัวแทนจากหมู่บ้านสันป่าเหียง โดยแต่ละหมู่บ้านที่เลือกกำหนดเลือกตัวแทนของเกษตรกรทั้ง 2 พื้นที่ที่มีพื้นที่ปลูก 3 ขนาด คือ

ขนาดเล็ก หมายถึง ตัวแทนเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกลำไยจำนวน 1-5 ไร่

ขนาดกลาง หมายถึง ตัวแทนเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกลำไยจำนวน 6-10 ไร่

ขนาดใหญ่ หมายถึง ตัวแทนเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกลำไยจำนวน 11 ไร่ขึ้นไป

โดยพื้นที่ละ 3 รายเป็นตัวแทนเกษตรกรที่เป็นกรณีศึกษาลำไยในฤดู และ อีก 3 รายเป็นตัวแทนเกษตรกรที่เป็นกรณีศึกษาลำไยนอกฤดู

3. ระยะเวลาที่ทำการศึกษา คือ ช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน พ.ศ. 2558

3.2 กรอบแนวคิด

ภายใต้การให้ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ที่กำหนด รวมทั้งแนวคิดทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องภายใต้การกำหนดขอบเขตพื้นที่ ประชากร และขอบเขตเวลาการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้กำหนดแนวคิดเพื่อศึกษาดังภาพที่ 3.1

3.3 วิธีการศึกษา

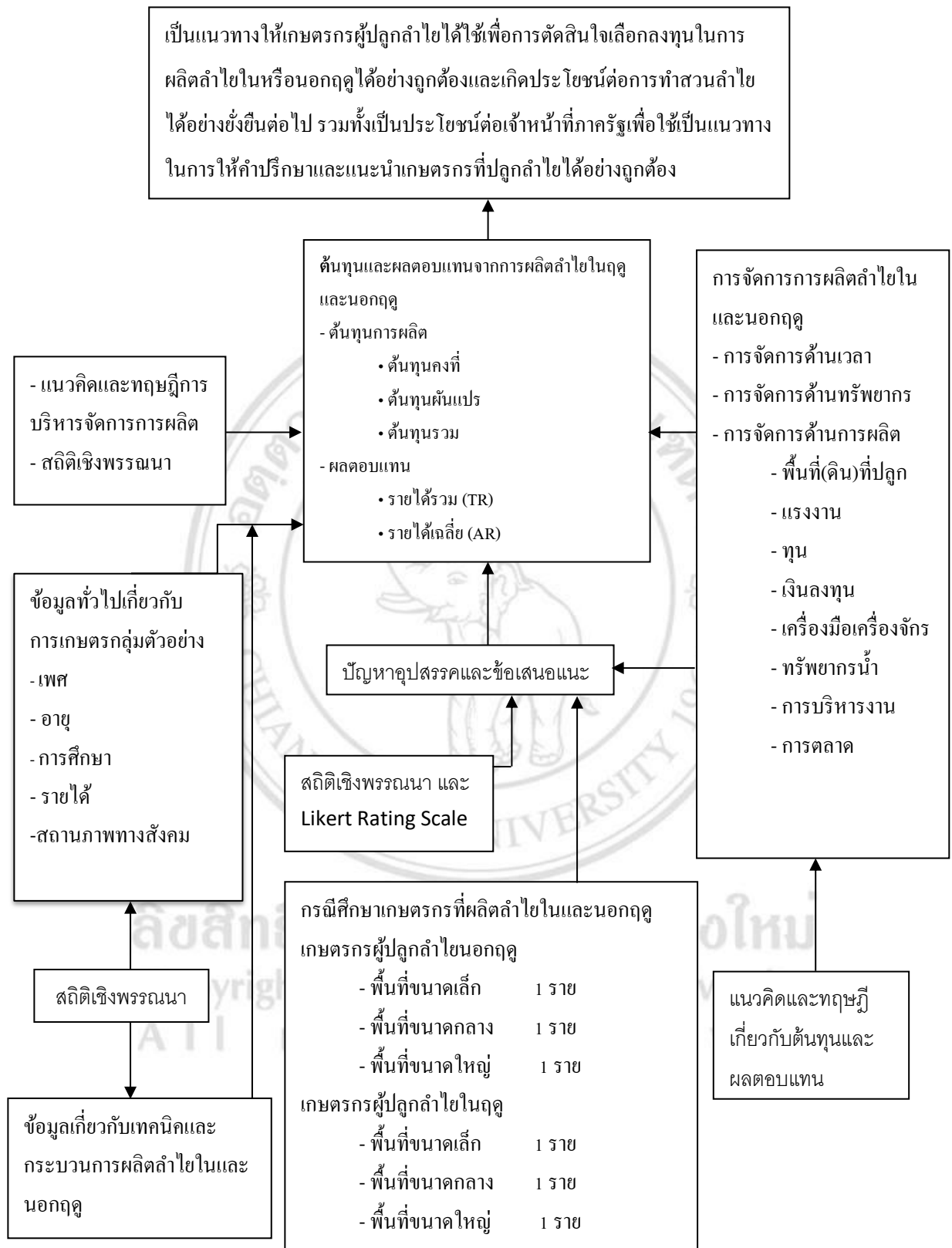
3.3.1 ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้เพื่อการศึกษาในครั้งนี้คือปฐมภูมิ (primary sources) โดยใช้แบบสอบถามที่สร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรตัวอย่างซึ่งมีลักษณะคำถามปลายเปิด (open ended question) และ คำถามปลายปิด (close ended question)

3.3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งเป็นกลุ่มที่ทำลำไยในฤดูและนอกฤดู โดยแต่ละกลุ่มสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมานี้จะแบ่งประชากรแยกตามขนาดของสวนลำไยเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรที่มีสวนลำไยขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ และเลือกตัวแทนของเกษตรกรในแต่ละขนาดสวนลำไยขนาดละ 1 ราย ดังนั้นเกษตรกรที่ผลิตลำไยทั้งในและนอกฤดูที่ผลิตลำไยทั้งในและนอกฤดูที่เป็นประชากรตัวอย่างจะมีจำนวน 6 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากเกษตรกรที่ปลูกลำไยนอกและในฤดู ในพื้นที่ศึกษาที่กำหนด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 3.1: แนวคิดการวิจัย

3.3.3 แบบสัมภาษณ์เกษตรกร

การเก็บรวบรวมข้อมูลกำหนดเป็น 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ปลูกลำไยนอกและในฤดู

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการผลิตลำไยในและนอกฤดู

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนจากการผลิตลำไยนอกฤดูและในฤดู ประกอบด้วย ข้อมูลต้นทุนคงที่ ข้อมูลต้นทุนผันแปร และข้อมูลผลตอบแทนจากการทำสวนลำไย

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตลำไยในและนอกฤดู

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1 การจัดการการผลิตลำไยในและนอกฤดูเพื่อเพิ่มรายได้และผลผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลมะเขือแจ้ อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ทำการศึกษาจากเกษตรกรที่เป็นตัวแทนผู้ปลูกลำไยในฤดู 3 ขนาด ขนาดละ 1 ราย รวมจำนวน 3 ราย และเกษตรกรที่เป็นตัวแทนผู้ปลูกลำไยนอกฤดู 3 ขนาด ขนาดละ 1 ราย รวมจำนวน 3 ราย โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการผลิตเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์และใช้สถิติเชิงพรรณนาทำการวิเคราะห์ในด้านต่อไปนี้

1. การบริหารงาน เช่น การหาความรู้เพิ่มเติม บำรุงรักษา การจัดหาแรงงาน จัดหาทรัพยากรที่ช่วยในปัจจัยการผลิต การติดต่อประสานงานกับองค์กรภาครัฐ/เอกชน
2. การจัดการด้านทรัพยากร เช่น การปรับปรุงดิน พัฒนาแรงงาน จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้เครื่องจักรเพื่อความคล่องตัวในการดำเนินงาน รวมทั้งการบริหารจัดการ
3. การจัดการการผลิต เช่น การบำรุงต้น การจัดการแหล่งน้ำ
4. การจัดการด้านเวลา เช่น การรดน้ำ การกำหนดเวลาในการให้ปุ๋ย การพรวนดิน การตัดแต่งกิ่ง กำจัดวัชพืช ยาฆ่าแมลงเพื่อการบำรุงรักษา การใช้สารพดัสเซียมโครเรท

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2 ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกลำไย โดย

1. ต้นทุนในการผลิตประกอบด้วย

1.1 ต้นทุนทางตรง (direct cost) ต้นทุนที่ต้องจ่ายเป็นเงินสดไปในการซื้อหาปัจจัยการผลิตมาจากบุคคลอื่นซึ่งเห็นได้ชัดเจน เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าซ่อมแซมเครื่องจักร ค่าวัสดุคิป ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้น ต้นทุนทางตรงนี้แบ่งย่อยออกไปอีกเป็น 2 ประเภทดังนี้

1.1.1 ต้นทุนคงที่ที่เป็นเงินสด ค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรต้องใช้จ่ายในรูปแบบของเงินสดในจำนวนที่คงที่ทั้งปี ได้แก่ ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง เครื่องจักรและอุปกรณ์การผลิต เป็นต้น

1.1.2 ต้นทุนคงที่ที่ไม่เป็นเงินสด ค่าใช้จ่ายที่เกษตรกรต้องไม่ได้ใช้จ่ายในรูปแบบของเงินสด ได้แก่ ค่าที่ดิน (ในกรณีใช้ที่ดินของตนเอง) ค่าเสื่อมราคาอุปกรณ์

1.2 ต้นทุนผันแปร (variable cost) ต้นทุนในการผลิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการผลิต เป็นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการใช้ปัจจัยผันแปรในการผลิต และปัจจัยผันแปรนั้นได้ใช้หมดไปในช่วงการผลิต

1.2.1 ต้นทุนผันแปรที่เป็นเงินสด ต้นทุนการผลิตที่เกษตรกรใช้จ่ายจริงในรูปของเงินสดจากการใช้ปัจจัยผันแปรต่างๆ ได้แก่ ค่าปุ๋ย ค่าสารปรับปรุงดิน ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และหล่อลื่น

1.2.2 ต้นทุนผันแปรที่ไม่เป็นเงินสด ต้นทุนการผลิตที่เกษตรกรไม่ได้ใช้จ่ายจริงในรูปของเงินสด ได้แก่ ค่าเสียโอกาสของแรงงานในครัวเรือน ปัจจัยการผลิตที่หามาได้เองหรือได้มาฟรี โดยไม่ต้องซื้อด้วยเงิน

2. รายรับ (revenue) หรือรายได้จากการขายผลผลิต ประกอบด้วย ผลได้หรือรายได้เฉลี่ยต่อกิโลกรัมและรายได้รวมต่อไร่

เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3 ศึกษาปัญหาและอุปสรรคโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและจัดระดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคด้วย Likert rating scale เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ดังนี้

5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด

4.00 หมายถึงระดับมาก

3.00 หมายถึงระดับปานกลาง

2.00 หมายถึงระดับน้อย

1.00 หมายถึงระดับน้อยที่สุด

โดยกำหนดช่วงเฉลี่ยของคะแนนเพื่อทำการวิเคราะห์ผลเป็น 5 ช่วง แบ่งการแปรผลตามการแบ่งอันตรภาคชั้น โดยใช้สูตรในการคำนวณหาช่วงกว้างของชั้น ดังนี้

ช่วงความกว้างของข้อมูล = $\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$

$$= \frac{5-1}{5} = 0.8$$

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 หมายถึงระดับมากที่สุด

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20 หมายถึงระดับมาก

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40 หมายถึงระดับปานกลาง

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.81-2.60 หมายถึงระดับน้อย

ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.80 หมายถึงระดับน้อยที่สุด